

Kommunal vannressursforvaltning – hva skjer med vannkvaliteten?

Vi har sett positive resultater av en aktiv vannressursforvaltning fra sentrale aktører som Miljøverndepartementet, Statens forurensningstilsyn og fylkesmennenes miljøvernavdelinger. Streng regulering og kontroll av enkelte sektorer har ført til bedre vannkvalitet i de fleste fjorder og vassdrag.

De senere år har det skjedd en overgang fra statsstyrt vannforureningskontroll, til at kommunene selv skal overta ansvaret for vannressursforvaltning med fylkeskommunen som tilrettelegger og fylkesmannens miljøvernavdeling som kontrollorgan. Det er et siktemål å ansvarliggjøre lokale myndigheter, for at lokal kunnskap og fagkompetanse skal komme mer direkte til anvendelse i beslutningene. Kommunene får på denne måten en unik mulighet til å forvalte sine egne vannressurser i forhold til egne prioriteringer.

I utkast til ny forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg er det foreslått å gi kommunene myndighet for anlegg helt opp til 2000 pe, med virkning fra år 2000. For mange kommuner vil dette innebære et ansvar for avløpsvannet fra samtlige innbyggere.

Hvilke utfordringer står kommunene overfor?

1. De færreste kommuner har etablert programmer for forvaltning av sine vannressurser, noe som betyr at kommunene verken har vannplaner eller kvalitetsmål å styre etter. Dette er avgjørende faktorer for å kunne gi beslutningene et helhetlig faglig grunnlag.
2. Mange små og middels store kommuners fagkompetanse innen avløpssektoren er allerede hardt prøvet, og det er et stort spørsmål om rekrutteringen blir god nok til å ivareta flere oppgaver, og et økt ansvar på avløpsområdet. Kommunene har generelt vanskeligheter med å rekruttere personell blant annet pga lønnsnivået, og det er også signaler som tyder på at VA-faget ikke lenger når opp i konkurransen med andre studieretninger.
3. Kommunenes økonomi er presset, og det er nesten en umulig oppgave å prioritere innenfor de økonomiske rammene de har. Dette har vi allerede erfart på miljøområdet, blant annet er det mange kommuner som ikke har opprettholdt miljøvernlederstillingene etter at de statlige bevilgningene forsvant.

Hva blir konsekvensene?

1. Det kan bli store variasjoner i behandling av avløpssektoren fra kommune til kommune, det vil si en risiko for forskjellsbehandling av samme type forurenning.
2. Det kan føre til økte utslipp fra en sektor som i enkelte kommuner representerer en betydelig kilde for utslipp av næringssalter, organisk stoff og miljøgifter.
3. Den regionale vurderingen i beslutningsprosessen blir svekket, noe som vil kunne få store konsekvenser for nedstrømskommuner tilknyttet samme vassdrag.
4. Det vil kunne oppstå konflikter i forhold til brukerinteressene for samme vassdrag.

Med andre ord kan vannmiljøet bli skadelidende som følge av at kommunene verken står faglig eller økonomisk rustet til å ivareta større oppgaver på avløpssektoren. En slik situasjon er svært lite ønskelig, og ikke i tråd med intensjonen i den nye forskriften. Derfor bør man gå forsiktig fram hvis man skal pålegge kommunene økt myndighet på dette feltet. En mer gradvis delegering vil gi helt nødvendige erfaringer i forhold til om kommunen takler de nye utfordringene på en tilfredsstillende måte. Sentrale og regionale myndigheter vil ha en viktig rolle med å overvåke utviklingen, og det er viktig at fagkompetansen her ikke bygges ned før kommunene har bevist at de mestrer det økte ansvaret.

NORSK VANNFORENING